

UDK: 655.55:368 + 360.029

Prikaz knjige

OSNOVI OSIGURANJA I REOSIGURANJA

Knjiga „Osnovi osiguranja i reosiguranja“ je u osnovi udžbenik namenjen pre svega, studentima Ekonomskog fakulteta, ali i svima onima koji su profesionalno zainteresovani za proširenje znanja iz ove oblasti. Autori su se trudili da na modern i savremen način izlože osnove i suštinu svih relevantnih pitanja, kao i nekih novih, do sada retko obrađenih vrsta rizika u osiguranju. Materija obrađena u knjizi uglavnom se oslanja na dosadašnja istraživanja i objavljene radove autora ove knjige, kao i na doktorsku disertaciju dr Vladimira Njegomira. Zaslugu pažnju da se na samom početku istakne da je knjiga obogaćena novim sadržajem, odnosno pojmovima kao što su: Solvency II, sekjuritizacija, takaful, retakaful, transurance, off-shore osiguranje i dr.

Na pristupačan način za čitaoca, obrađeni su i novi, alternativni oblici transfera rizika kao što su: rizik preduzeća, zatim pitanja tzv. moralnog hazarda, prevara i negativne selekcije rizika.

Vredi istaći i mišljenje recenzentata ove knjige: „da njena sadržina pokriva brojne kritične aspekte uloge osiguranja i reosiguranja u životu pojedinaca, ekonomskim aktivnostima i društvu u celini“.

Autori su na svojstven način obradili i pravni aspekt osiguranja, koji se odnosi na osiguravajuću regulativu, konvencije i direktive u osiguranju, karakteristike ugovaranja kao i ulogu sudske prakse. Sadržinsku novinu predstavljaju obrađena pitanja i problemi iz oblasti Solvency II, direktive koja će od oktobra 2012. godine biti osnova za sprovođenje osiguranja u Evropskoj uniji, a kasnije, razume se i u Srbiji.

Sadržina i struktura knjige je specifična, i novim pristupom u izlaganju prilagođena je savremenim tokovima društvenog života koji idu u susret novim vrstama rizika i njihovom upravljanju, kao što su: klimatske promene, globalizacija, ekonomske krize i privredne katastrofe.

Tematski knjiga je podeljena na 15 poglavlja, i to: opšte karakteristike osiguranja; osnovni elementi u osiguranju; subjekti osiguranja; finansijski aspekt poslovanja osiguravajućih društava; izvori prava u osiguranju; dokumenti u osiguranju; vrste osiguranja; neživotna osiguranja; životna osiguranja; preventiva u osiguranju; procena i likvidacija šteta; saosiguranje; reosiguranje; alternativni oblici transfera rizika osiguravajućih društava; trendovi na tržištu osiguranja. Završno poglavlje sadrži spisak referentne literature, odgovarajuću zakonodavnu regulativu, kao i popis relevantnih poslovno-statističkih izveštaja.

Prvo poglavlje posvećeno je osnovnim pitanjima sprovođenja osiguranja, kao što su ekonomska načela i troškovi u funkciji osiguranja. Drugo poglavlje se bavi osnovnim elementima osiguranja, kao što su predmet osiguranja i osigurani rizik. Pojmovi: osiguravač, agencije i pulovi

Autori: **dr Boris Marović**
dr Bogdan Kuzmanović
dr Vladimir Njegomir
Izdavač: Princip Press,
Beograd, 2009.
Obim: 503 str.

za saosiguranje i reosiguranje, predstavljaju osnovne subjekte osiguranja. Finansijski aspekt poslovanja obuhvata pitanja imovine i rezerve osiguravajućih društava, kao najvažnije elemente za određivanje poslovnog rezultata.

Pravni aspekt osiguranja obrađen je u posebnom poglavlju, a odnosi se na zakonsku regulativu, kao i na međunarodne konvencije i direktive Evropske unije. Sadržinski, najveći deo konvencija odnosi se na osiguranje od auto-odgovornosti, u koje spadaju Londonska, Strazburška i Haška konvencija. Najznačajnije direktive na nivou Evropske unije su one koje tretiraju pitanja liberalizacije, saosiguranja, osiguranja kredita i garancije, troškova pravne zaštite, slobode pružanja usluga u oblasti auto-odgovornosti i reosiguranja. Karakteristike svih direktiva donesenih na nivou Evropske unije su zahtevi u pogledu slobodnog pristupa tržištu osiguranja za strane investitore na jedinstvenom tržištu osiguranja EU; odsustvo svakog oblika kontrole cena; regulisanje minimalnih zahteva za obezbeđenje solventnosti i uspostavljanje profesionalnog nadzornog tela u osiguravajućoj industriji.

Obrađena su i pitanja Solventnost I i Solventnost II, koja se odnose na solventnost osiguravajućih društava, čija se primena na nivou EU očekuje u 2012. godini.

Ovo poglavlje odnosi se i na pravni aspekt ugovora o osiguranju, sa posebnim osvrtom na sudsku praksu u SAD i Velikoj Britaniji.

Predmet posebne pažnje je poglavlje posvećeno podeli po vrstama osiguranja, sa užeg i šireg stanovišta, tj. podeli prema: prirodi rizika i predmetu osiguranja; načinu nastanka; načinu organizovanja; broju osiguranika i načinu izravnjanja rizika.

U podnaslovu – Osiguranje motornih vozila sa elementom inostranosti, obrađena su najznačajnija pitanja sadržana u međunarodnim konvencijama o osiguranju od autoodgovornosti, kao što su: Londonska, Strazburška, Haška konvencija i Kritski sporazum.

Važno mesto u knjizi zauzima **preventivna** funkcija u osiguranju, gde su njenu ulogu i značaj autori obradili po pojedinim vrstama osiguranja, ukazujući na međuzavisnost preventivne funkcije i visine premije i isplate obaveze (odštete).

Relevantna pitanja koja se odnose na procenu i likvidaciju šteta, obrađena su u posebnom poglavlju, ukazivanjem na važnost i značaj kontrolne funkcije, prigovora osiguranika i osnova za regres.

U poglavljima o **saosiguranju** i **reosiguranju**, kao važnim funkcijama svakog osiguravajućeg društva kada

se radi o izravnjanju rizika, obrađeni su mogući načini zaključivanja ugovora o pokriću, njihove prednosti i ograničenja.

Poglavlje o alternativnim oblicima transfera rizika podrazumeva tzv. sopstveno osiguranje (karakteristično za SAD), zatim tzv. integrisano pokriće (odnosi se na više vrsta pokrića istovremeno, odnosno na više godina trajanja osiguranja), osiguranje likvidnosti rizika (sekjuritizacija rizika), finansijsko reosiguranje. Tu spadaju i transferi ograničenog rizika (u zamenu za tradicionalni ugovor o re/osiguranju). U nastavku su obrađena i pitanja kao što su derivati osiguranja (instrumenti za emisiju hartija od vrednosti na osnovu rizika osiguranja), odnosno načini putem kojih se određeni rizik transferiše na tržište kapitala.

Završno poglavlje, pod nazivom Trendovi na tržištu re/osiguranja, sadrži teoretski prikaz londonskog tržišta, tržišta na Bermudskim ostrvima, kao i na prostorima Kine, Indije, Rusije i Brazila. U tom okviru tematski su obrađeni novi pojmovi: **takaful** i **retakaful** – koji se primenjuju u šerijatskim zakonodavstvima islamskih zemalja, kao alternativa komercijalnom osiguranju. Reč je o nekoj vrsti uzajamnog osiguranja (međusobnog garantovanja), tako što su štete i obaveze iz osiguranja podeljene između samih participanata (osiguranika), po principu uzajamne pomoći i solidarnosti, odnosno zajedničkog interesa, čime se u stvari eliminiše rizik neizvesnosti.

Novo pojmovno objašnjenje u knjizi odnosi se na tzv. **transurance** pokriće, kao dopuna tradicionalnom imovinskom osiguranju. Radi se o potpuno novoj vrsti osiguranja, koju primenjuju uglavnom velike kompanije, gde se koristi poznati metod „ugovorene sume osiguranja”, tj. o procentualnom dodatku pokrića na već ugovorenu sumu iz polise osiguranja. Na taj način, u slučaju nastanka štetnog događaja, osiguraniku se isplaćuje dodatni iznos naknade shodno zaključenom imovinskom osiguranju.

Osim standardne prodaje usluga osiguranja putem agnata i brokera, u novije vreme, pojavili su se novi kanali distribucije osiguranja, kao što su bankoosiguranje i internet. Pod bankoosiguranjem podrazumeva se prodaja usluga osiguranja, i to uglavnom osiguranja života putem banaka. Sve značajniju ulogu ima i primena interneta, tj. prodaja usluga osiguranja korišćenjem informacione i komunikacione tehnologije.

Spisak korišćene domaće i inostrane literature sadrži 224 naslova, od kojih se većina odnosi na časopise, statističke i poslovne publikacije.

DR RADMILA L. TRIFUNOVIĆ